
TENDENCIES IN THE DEVELOPMENT OF LOGISTICS SERVICES

Vanya Banabakova“Vasil Levski” National military university, Veliko Tarnovo, Bulgaria, v.banabakova@abv.bg

Abstract: As a stable tendency in economic life the application of outsourcing has been practiced in different areas. The main reasons for this are the globalizations and the fast development of technologies. Due to logistics outsourcing the definition for “logistics service” and classification of the logistics services have to be made. The logistics services are the final result of the whole logistics process which is a complex of elements, activities and operations that have to provide with quality logistics service.

The joining of the providers of the logistics services is defined as a “logistics sector”. The structure of the logistics sector is defined by the relative distribution of the different kinds of providers who are differentiated as per the level of development. The variety of different types of providers of logistics services depending on the level of their development, shows that they are aspired to meet the increased customer requirements and as a result to begin slowly to expand the scope and characteristics of their services.

The development of the logistics services in the country is complicated by the conditions that the macro environment has been provided. The logistics infrastructure, owned by the country, falls behind in its development despite the targeted efforts in recent years in some areas, mainly in the field of land infrastructure logistics sites. There is a change in the type of organizations in the logistics sector. The meaning of the forwarding activities among the providers of logistics services in Bulgaria has been decreasing. The percentage of forwarders is reduced at the expense of transport, forwarding and logistics organizations. The share of the couriers is not small compared to the organizations that have been established in recent years. The sector is composed mainly of small organizations.

A positive trend is the expansion of the package of logistics services offered by organizations in Bulgaria. About 30% of organizations offer more than half of the main logistics services. But on the market of logistics services in Bulgaria traditional services related to transport, storage and forwarding are predominating.

The development of logistics in the country is strongly influenced by the growing importance of logistics services for the national economy. Logistics is becoming more and more tangible in services, including supply chain management as a type of service. At the macro and micro levels, however, efforts are already focused on preventing the negative impact of logistics on the environment. On this basis, green logistics, sustainable logistics, green supply chains and their management have evolved over recent years.

The purpose of this paper is to outline the state and trends of development of logistics services in Bulgaria.

Keywords: logistics, logistics services, providers of logistics services, logistics sector.

ТЕНДЕНЦИИ В РАЗВИТИЕТО НА ЛОГИСТИЧНИТЕ УСЛУГИ**Ваня Банабакова**Национален военен университет „Васил Левски“, v.banabakova@abv.bg

Резюме: Като трайна тенденция в икономическия живот се налага приложението на аутсорсинг на различни дейности. Основните причини за това са глобализацията и бурното развитие на технологиите. Логистичният аутсорсинг налага дефинирането на понятието „логистична услуга“ и класификацията на логистичните услуги. Логистичните услуги се явяват крайния резултат на цялостния логистичен процес, който представлява комплекс от елементи, дейности и операции, насочени към осигуряване на качествена логистична услуга.

Съвкупността от доставчици на логистични услуги се определя като „логистичен сектор“. Структурата на логистичния сектор се определя от относителното разпределение в него на различните видове доставчици, които от своя страна се разграничават в зависимост от степента им на развитие. Разнообразието на видовете доставчици на логистични услуги, в зависимост от степента им на развитие красноречиво говори, че те се стремят да отговорят на повишените изисквания на клиентите и като резултат започват постепенно да разширяват обхвата и характеристиките на предлаганите от тях услуги. Развитие на логистичния сектор в страната до голяма степен се затруднява от условията, които предлага макросредата. Логистичната инфраструктура, собственост на държавата, изостава значително в своето развитие, независимо от целенасочените усилия в последните години в някои области, основно в сферата на сухопътните инфраструктурни логистични обекти. Налице е промяна по отношение на типа организации в логистичния сектор. Значението на чисто спедиционната дейност сред доставчиците на логистични услуги в България намалява. Процентът на спедиторите намалява за сметка на транспортните, транспортно-спедиторските и логистичните организации. От организациите, които са

създадени в последните години, не е малък дела на куриерските. Секторът е съставен основно от малки организации.

Положителна тенденция е разширяването на пакета от логистични услуги, които организациите в България предлагат. Около 30% от организациите предлагат над половината от основните логистични услуги. Но, на пазара на логистични услуги в България преобладават традиционните услуги, свързани с транспорт, складиране и спедиция.

Целта на настоящата разработка е да се очертаят състоянието и тенденциите на развитие на логистичните услуги в България.

Ключови думи: логистика, логистични услуги, доставчици на логистични услуги, логистичен сектор.

1.УВОД

Като трайна тенденция в икономическия живот се налага приложението на аутсорсинг на различни дейности. Основните причини за това са глобализацията и бурното развитие на технологиите. Проф. В. Стоянова счита, че глобалният пазар има „нова логика“. Според нея „в продължение на повече от 50 години светът е свидетел на безпрецедентен глобален растеж; световната икономика става все по-интегрирана и като цяло много по-богата“. [14]

Целта е организациите от различни отрасли да се концентрират върху основните дейности, а други да предоставят на външни изпълнители. Логистичният аутсорсинг е понятие, което обхваща „възлагането на изпълнението на логистичните дейности на външен доставчик“. [4] Това, от своя страна води до развитието на логистичния сектор. Логистичният аутсорсинг изразява връзката между организацията, възлагаща определени дейности и доставчика на логистични услуги, който предлага една и няколко логистични услуги. При логистичния аутсорсинг е важно правилно да се определят дейностите, които ще бъдат предоставени на външен изпълнител, и правилният подбор на доставчика на логистични услуги. [10]

Необходимостта от логистичен аутсорсинг възниква, когато определена организация не може сама да извършва някои логистични дейности или те не са основни за организацията. В резултат тя решава да ги предостави за изпълнение на външен доставчик. Основно се предоставя на външен изпълнител транспортната дейност, тъй като тя изисква големи инвестиции за закупуването на необходимите транспортни средства, които след това трябва да се използват ефективно. Предоставянето за изпълнение на конкретни или всички логистични дейности на външен доставчик е с основна цел постигане ценова ефективност, но също се преследват дългосрочни стратегически цели, свързани с осигуряване конкурентни предимства, на основата на по-добро обслужване на клиентите и по-голяма гъвкавост.

Вертикалната дезинтеграция (аутсорсинг) е процес на отказ от интеграция и концентриране на дейността върху ограничени елементи от веригата на стойността. Останалите дейности се предават на независими външни доставчици, което се обозначава като аутсорсинг. Инсорсингът е процес, при който организацията започва да предоставя на своите клиенти допълнителни услуги т.е. поема отговорността да изпълнява самостоятелно максимална част от работата, за да максимализира своите печалби. [9]

Логистичният аутсорсинг налага дефинирането на понятието „логистична услуга“ и класификацията на логистичните услуги.

Целта на настоящата разработка е да се очертаят състоянието и тенденциите на развитие на логистичните услуги в България.

2.ЛОГИСТИЧНИ УСЛУГИ

Понятието „логистична услуга“ може да се разглежда в широк и по-тесен контекст.

В най-широк смисъл, услугата може да се разглежда като резултат от непосредственото взаимодействие между доставчика и потребителя и от вътрешната дейност на доставчика, свързана със задоволяване на потребностите на потребителя. [2] От своя страна, логистичните услуги са ориентирани към потребителите на материалните потоци. Според Ц. Стефанов „за да бъде удовлетворен потребителят е важно да му се предостави желания продукт, който да отговаря на изискванията за качество и цената му да е съобразена с предлаганото качество и платежоспособността на клиента. Ако бъдат изпълнени тези условия, потребителят най-вероятно ще бъде удовлетворен, но за пълното задоволяване на неговите потребности е необходимо продуктите да бъдат доставяни когато, където и колкото ги желае. Това може да се постигне с прилагането на ефективна дистрибуционна политика и използване на подходящите дистрибуционни канали за придвижване на фирмените продукти“. [11]

По наше мнение логистичните услуги се явяват крайния резултат на цялостния логистичен процес, който представлява комплекс от елементи, дейности и операции, насочени към осигуряване на качествена логистична услуга.

Развитието на логистиката и новите тенденции в производството и търговията налагат промени в потребностите на организациите, които неминуемо водят до необходимост от ползване на логистични услуги. Логистичните услуги, обаче се различават по видове и обхват на действие.

Според Павел Димитров понятието „логистични услуги“ включва съвкупността от „разнообразни логистични дейности и управленски функции, които производствените, търговските и организациите от непроизводствената сфера възлагат за изпълнение на външни фирми“. [4]

Павел Димитров предлага и следната класификация на логистичните услуги, която по наше мнение обхваща целия им диапазон: [4]

- Услуги, свързани с физическото движение на материалните потоци (транспортни услуги). Тук се отнасят разнообразните услуги за превоз (по видове транспорт, комбинирани, куриерски, групажни, експресни и други), в т.ч. застраховки и митническо обслужване;
- Услуги, свързани със съхранението (складови услуги) – разнообразните услуги по складиране и складова обработка на стоките;
- Услуги, свързани с информационните потоци (информационни услуги) – обработване на поръчките, проследяване движението на стоките, контрол на запасите, създаване на разнообразни отчети и други;
- Услуги, свързани с паричните потоци (финансови услуги) – опосредстване на разплащанията, следене на разходите и други;
- Услуги, свързани с доработката и подготовката за потребление на стоките (услуги, добавящи стойност) – окрупняване, раздробяване, преупаковане, етикетиране, нарязване, разкрояване, заготовка, сглобяване, монтаж, инсталиране и други;
- Управленски услуги – варирант от консултации или управление на отделни дейности (напр. запасите, транспорта, складовото стопанство) до цялостно управление на фази от логистичния процес на клиента (напр. снабдяване или дистрибуция) или на целия логистичен процес.

Логистичните услуги се характеризират с голямо многообразие. Доставчици на логистични услуги (ДЛУ) предлагат един вид или съвкупност от такива услуги.

От своя страна, съвкупността от доставчици на логистични услуги се определя като „логистичен сектор“. Структурата на логистичния сектор се определя от относителното разпределение в него на различните видове доставчици, които от своя страна се разграничават в зависимост от степента им на развитие.

На тази основа, се разграничават доставчици на логистични услуги, които предлагат отделни услуги и се определят като „Втори партньор в логистиката (2PL – Second Party Logistics Provider). В последните години най-прилагани в практиката са доставчиците от типа „Трети партньор в логистиката“ (3PL – Third Party Logistics Provider). Специфична тяхна разновидност е „Водещия доставчик на логистични услуги“ (Lead Logistics Provider – LLP). [7] Потребностите и съответно търсенето на логистични услуги определят тяхната еволюция и развитието на логистичния сектор като цяло. На тази основа се налага търсенето на интегрирани логистични услуги като в резултат се налага на логистичния пазар доставчик на логистични услуги от типа „четвърти партньор в логистиката“ (Fourth Party Logistics Provider – 4PL). Следващ етап на развитие на ДЛУ се очертава появата на „пети партньор в логистиката“ (Fifth Party Logistics Provider – 5PL), който се характеризира като високотехнологичен интегратор на веригата на доставките, основана на електронната търговия. [5]

Разнообразието на видовете доставчици на логистични услуги, в зависимост от степента им на развитие красноречиво говори, че те се стремят да отговорят на повишените изисквания на клиентите и като резултат започват постепенно да разширяват обхвата и характеристиките на предлаганите от тях услуги. ДЛУ се стремят да предлагат повече от един вид услуга като постепенно разширяват спектъра от услуги. Това определя новата роля на ДЛУ във веригата на доставките като увеличават броя на дейностите, които извършват, а не се ограничават само до транспорта и складирането. С разрастването на глобализацията, веригите на доставките, в които оперират ДЛУ стават все по-сложни. Динамичната среда налага ДЛУ да се приспособят и към изискванията за устойчивост на предлаганите услуги. Производителите започват да инвестират в устойчиви практики в производството и да предлагат „зелени“ продукти на крайните потребители, следователно предявяват все по-големи изисквания към логистичните услуги, които закупуват. На базата на възприетите определения за устойчивост, от една страна и логистични услуги, от друга, устойчивите логистични услуги могат да се дефинират като: разнообразни логистични дейности и управленски функции, които производствените, търговските и организациите от непроизводствената сфера възлагат за изпълнение на външни фирми, и които удовлетворяват целите за устойчиво развитие, а именно икономически, екологични и социални. [8]

Налага се и терминът „устойчиви логистични практики“. В този смисъл устойчивите логистични практики позволяват да се разкрият приложенията и резултатите от прилагането на конкретни мерки за

усъвършенстване на логистичните услуги, в посока на постигане на устойчиви резултати от логистичните дейности.

3. ТЕНДЕНЦИИ В РАЗВИТИЕТО НА ЛОГИСТИЧНИЯ СЕКТОР И ЛОГИСТИЧНИТЕ УСЛУГИ В БЪЛГАРИЯ

Резултатите от проведени изследвания на логистичния сектор, като цяло, и с по-тясна насоченост логистичните услуги в страната за периода от 2000 г. до съвременни условия дават възможност да се очертаят основните тенденции на развитие в тази насока. [15]

Развитието на логистичния сектор в страната до голяма степен се затруднява от условията, които предлага макросредата. Логистичната инфраструктура, собственост на държавата, изостава значително в своето развитие, независимо от целенасочените усилия в последните години в някои области, основно в сферата на сухопътните инфраструктурни логистични обекти.

Пред последните години обемът на извършваните логистични дейности расте, което показват данните за обема на изградените логистични площи на територията на България, които са се удвоили спрямо 2009 г. Независимо, че темпът е по-бавен, логистичният сектор се развива. За 10 години, в периода 2003 г. – 2013 г. общият брой на организациите в логистичния сектор се увеличава с 16%, но структурата му се запазва.

В България са разработени редица стратегически документи, които съдържат задълбочени икономически, социални и демографски анализи. Въз основа на проучването на транспортния сектор в България, което е включено в разработената „Интегрирана транспортна стратегия в периода до 2030 г.” (одобрена с Решение № 336 от 23.06.2017 г. на Министерски съвет), е разработен SWOT – анализ, който откроява следните слабости:

- Влошаване на експлоатационната дейност на транспортните предприятия поради остаряване на превозните средства по видове транспорт;
- Липса на нормативна база, която да стимулира развитието на интермодалния транспорт;
- Липса на национална мрежа от интермодални терминали, които да обслужват нуждите на железопътния и водния товарен транспорт;
- Недостиг на модерни логистични и информационни системи и други.

Налице са и редица основни заплахи пред логистичния сектор в страната: намаляващ трафик; забавяне на инфраструктурните проекти, свързани с осигуряване на бързи железопътни връзки между интермодалните терминали; забавяне или спиране на започнатите инфраструктурни проекти поради липса на финансови средства; липса на финансови средства за развиване и поддържане на инфраструктурата; задълбочаване на проблема с недостиг на квалифициран и опитен експлоатационен персонал и други.

Развитието на интермодалният транспорт е изключително важен, а също и свързаните с него проблеми. В страната ни са налице или са в проект интермодални терминали в Пловдив, Русе, Варна, Яна, Стара Загора, Драгоман и Бургас (Долно езерово), като от тях в експлоатация са само тези в Стара Загора и Бургас.

Въпреки доказаните предимства на интермодалния транспорт, в България съществуващите терминали не се използват пълноценно, което затруднява развитието на логистиката. Положително е, че изграждането на мрежа от терминали, отговарящи на изискванията за съвременни товаро-превозни услуги, осигуряване на по-добра координация между отделните видове транспорт и установяването на надеждни и бързи железопътни връзки между терминалите са заложили в инвестиционната стратегия на Оперативна програма Транспорт и транспортна инфраструктура 2014-2020 г., в частта интермодален транспорт и терминали. Във връзка с очакваните резултати от оперативната програма може да се добави, че „подобрената транспортна инфраструктура значително „скъсява дистанцията” между бизнеса“ и пазарите. [13]

В същото време, анализът на логистичния сектор в страната, основан на Индекса на логистичната ефективност (който се явява външен анализ за страната) показва сходни слабости и проблеми, които от своя страна очертават сериозни предизвикателства пред развитието на логистиката в България. [1]

Налице е промяна по отношение на типа организации в логистичния сектор. Значението на чисто спедиционната дейност сред доставчиците на логистични услуги в България намалява. Процентът на спедиторите намалява за сметка на транспортните, транспортно-спедиторските и логистичните организации. От организациите, които са създадени в последните години, не е малък дела на куриерските. Секторът е съставен основно от малки организации (с обем продажби за година в размер до 1 млн. лв).

Положителна тенденция е разширяването на пакета от логистични услуги, които организациите в България предлагат. Около 30% от организациите предлагат над половината от основните логистични

услуги. Но, на пазара на логистични услуги в България преобладават традиционните услуги, свързани с транспорт, складиране и спедиция.

Положителен факт е, че вече на българския логистичен пазар оперира 4PL доставчик на логистични услуги. В България и на Балканския полуостров услугата 4PL е все още нова за пазара. Фирмата Ойрошпед е един от първите доставчици на такъв тип услуга за Балканите. В други държави, основно от Западна Европа, концепцията за предоставяне на 4PL услуги е по-добре развита. Целта е Ойрошпед да разширява предоставянето на 4PL решения за настоящите и бъдещите си партньори.

За да използва една организация услугите на 4PL е необходимо да направи анализ на процесите си. Ако има повторемост на дадени процеси или същите изискват много ресурси като същевременно са от ниска стратегическа значимост е целесъобразно ръководството да се замисли за изнасяне на тези дейности към външен логистичен доставчик. По този начин се освобождава капацитет и ресурси за подобряване на съществуващите продукти, повече продажби или разработване на нови продукти и услуги. Оценката на дейността на 4PL доставчика Ойрошпед до момента показва, че освобождаването на ресурси от бюджета на възложителя може да достигне до 25%.

За да стане една организация клиент на 4 PL доставчик е необходимо да се направи анализ на процесите и изискванията на клиента относно сигурност и качество и бъдещи планове. Ролята на доставчика на 4PL услуги е да начертае възможности за оптимизиране на процесите и за редуциране на разходите. Добрият доставчик на такъв тип услуга, трябва много детайлно да познава клиента си, неговите продукти и изискванията му. Целта е да се разработи възможно най-доброто решение, което да бъде ефективно от гледна точка на разходи и време и да обслужва в най-добра степен изискванията на клиентите. [6]

Наред с тази положителна тенденция, са налице и недобри тенденции като недостатъчни инвестициите от страна на доставчиците на логистични услуги, което личи от състоянието на технико-технологичните ресурси, с които разполага логистичния сектор в страната. Независимо, че изследваните организации предоставят основно базови услуги, свързани с физическото движение и съхранение на стоките, оценките на технико-технологичните ресурси в почти всички области са сравнително ниски. От друга страна, средните оценки в краткосрочен период дават основание да се очаква подобряване състоянието по този показател в сектора, основно при складовото оборудване и складовите технологии. В потвърждение на това са данните за очакваното съотношение на собствени/наети транспортни средства и складови площи. Към момента логистичните организации декларират, че 2/3 от транспортните средства са тяхна собственост, а по отношение на използваните складови площи - почти половината площи са собственост на организациите. В бъдеще доставчиците имат намерение да намалят използваните наети средства и площи със съответно 6% за техническите средства и 15% за складовете, чрез инвестиции в собствени технико-технологични ресурси. [10]

Човешките ресурси, с които разполагат доставчиците на логистични услуги са на добро ниво. В около 70% от организациите образованието и квалификацията на служителите съвпада с изискванията на длъжността. Мотивацията на служителите също е на добро ниво и расте с повишаване на тяхната квалификация. Необходимост от подобрения се налага в областите, свързани с вземането на решения, решаване на проблеми от средно и ниско квалифицирания персонал и развиване на умения за управление на времето. [10]

Доставчиците на логистични услуги притежават необходимите знания, свързани с оптимизиране и управление на транспортните дейности, но се нуждаят от познания, свързани с оптимизиране на логистичната мрежа и прилагане на логистичните технологии. На тази основа, в дългосрочен план организацията може да намали конкурентните си предимства. Доставчиците на логистични услуги, обаче имат необходимите умения за водене на преговори, избор на партньори и дейностите по анализ и контрол на разходите и обслужването на клиентите.

Важна предпоставка за осъществяване на логистичните услуги е използването на съвременни информационни и комуникационни технологии. Според Ц. Стефанов „съвременното развитие на обществените процеси налага воденето на ефективна комуникационна политика от всички лица и организации“. [12] Интензивното използване на софтуерни продукти е основно в направленията, които са свързани с изпълнението на цикъла на поръчките. Налице е трайна тенденция за инвестиции в това направление, тъй като организациите ясно осъзнават необходимостта от съвременни информационни и комуникационни технологии.

По отношение на политиката спрямо клиентите, тенденцията през последните 10 години е доставчиците на логистични услуги да работят основно за задържане и развитие на съществуващата база от клиенти. Доставчиците на логистични услуги полагат по-големи усилия за поддържане на партньорски взаимоотношения с клиентите, отколкото със сходни организации. Това не е добър индикатор, защото взаимоотношенията между участниците във веригата на доставките е ключова предпоставка за повишаване на тяхната конкурентоспособност.

Тенденцията по отношение на характеристиките на клиентите на логистичния сектор показва най-голям дял на местните частни клиенти, следвани от клиентите, които са чуждестранни организации. Приходите от продажби, които доставчиците на логистични услуги реализират са основно от средните и големите клиенти. Близко 1/3 от клиентите, които логистичния сектор обслужва са чуждестранни клиенти, което увеличава очакванията за развитието на логистичния сектор. Почти 1/5 от клиентите са транспортни организации, които са част от логистичния сектор. Това, от своя страна показва голяма обвързаност в логистичния сектор. Останалите клиенти, които заедно с логистичните организации съставляват почти половината от пазара на логистичния сектор са вътрешнотърговски организации на едро и предприятия от преработвателната промишленост. [10]

По отношение на географското разположение на клиентите на логистичния сектор - близо 70% от клиентите са в България и Западна Европа. Очакванията в близките 5 години са за увеличаване на относителния дял на дейността в България и Близкия изток за сметка на Европа, Русия и страните от ОНД.

Една от основните предпоставки за подобряване обслужването на клиентите на логистичния сектор е предлагането на разширен пакет логистични услуги, при което за клиента се извършват голям набор или дори всички логистични услуги. [15] По-големият брой на предоставяните логистични услуги може да се реализира по **два начина**: Първият е свързан с разширяване на портфолиото на фирмата, чрез придобиване на ресурси (техничко-технологични, човешки, знания и други), свързани със съответните услуги; Вторият, чрез изграждане на партньорски взаимоотношения с други (специализирани) доставчици на съответната услуга/услуги, чрез които доставчикът предоставя на своите клиенти необходимите логистични услуги.

Тези начини имат предимства и недостатъци. Основното е удовлетвореността на клиентите, която е свързана с намаляване на времето, необходимо на клиента за администриране и управление на логистичната дейност и възможност за намаляване на логистичните разходи при минимизиране броя на доставчиците на логистични услуги, с които клиента контактува.

Сравнителният анализ между големите и малките доставчици на логистични услугите, разполагаемите от тях ресурси и предлаганото равнище на обслужване показва, че: [15] логистичните услуги, които изискват персонал със специфични знания и умения са по-добре развити при големите организации. Такива услуги са: управление на запасите и закупуването, разработване и внедряване на индивидуални логистични решения и решения за управление на веригата на доставките; големите организации са по-добре осигурени с необходимите технико-технологичните ресурси; образованието и квалификацията на служителите са сходни и при двата вида организации; по-големите организации се отличават с по-добри компетентности и знания, свързани с управление на складовата дейност; всички организации използват софтуерни продукти, свързани с изпълнението на поръчките, но за обработването на поръчки, по-често софтуерни продукти използват големите организации; големите организации работят целенасочено за изграждане на стратегически партньорства с клиентите като основните параметри на техните взаимоотношения с клиентите са съвместимост на целите и изграждане, обмен и съвместимост на показателите на дейността.

Електронното обслужване предоставя режим на достъп и възможност за използване денонощно и целогодишно, без почивни дни и при всякакви атмосферни условия. Физическото местоположение на клиента е без значение, необходимо е само техническо устройство, осигуряващо достъп до мрежата. Това спестява на потребителите време и финанси, влагани за транспорт, а за хората с ограничена възможност за придвижване е истинско облекчение. Един потребител може да се обслужи по-бързо отколкото при реален физически контакт. [3]

За оценка на ефективността от дейността на доставчиците на логистични услуги е необходимо да се използват освен традиционните, но и съвременните модели. Според В. Цонкова традиционните измерители на ефективността – печалба и рентабилност, „са доста откъснати от създаването на стойност в предприятието и не удовлетворяват напълно изискванията на управленския екип, настоящите и потенциалните собственици и други заинтересовани лица“ [16] (в това число клиентите, обществото като цяло, държавата).

В обобщение, развитието на логистиката в страната е силно повлияно от нарастването на значението на логистичните услуги за националната икономика. Логистиката навлиза все по-осезаемо в сферата на услугите, включително налагане на управление на веригата на доставките като вид услуга. Усилията на макро и микроравнище, обаче вече целенасочено се ориентират към предотвратяване на негативното въздействие на логистиката върху околната среда. На тази основа, през последните години се развиват зелената логистика, устойчивата логистика, зелените вериги на доставка и тяхното управление. [1]

4.3 АКЛЮЧЕНИЕ

В заключение, на основата на международните и вътрешни анализи в областта на логистиката се очертават следните насоки за подобряване на състоянието на логистиката в страната: модернизиране и развитие на логистичната инфраструктура, особено в частта интермодални терминали; повишаване на ефективността на митническите процедури; инвестиции в информационни технологии в областта на логистиката; повишаване на логистичната компетентност и други.

ЛИТЕРАТУРА

- [1] Благоева, С. Актуални проблеми на развитието на логистиката в България. Сборник с доклади от международна научно-практическа конференция „Съвременната логистика – бизнес и образование“, Изд. Наука и икономика, ИУ, Варна, стр. 29-31, 31-32, 2017
- [2] БДС EN ISO 8402:1994. Термини и определения. Включен в БДС EN ISO 9000:2000
- [3] Георгиев Г., Електронното администриране – удобства и предизвикателства, Сборник доклади от Юбилейната научна конференция по повод 10 години от създаването на Националния военен университет „Васил Левски“, том 11, Издателски комплекс на НВУ „Васил Левски“, стр. 177, ВТ, 2012
- [4] Димитров П., Логистиката в България Проблеми и перспективи на развитие – издателски комплекс, УНСС, стр. 63, 67, 79, 2013
- [5] Димитров, П., Толев, М., Тодоров, Ф., Величкова, Е., Корбанколева Ив. Логистични системи. Университетско издателство Стопанство, София, стр. 83, 2010
- [6] Елена Станьова, ръководител 4pl услуги в Ойрошпед: 4pl услугата позволява на наши клиенти да освободят до 25% от ресурсите си за управление на стоки и услуги, юни 2, 2017
<http://www.eurosped.bg/> - Последно посетен - 06. 03. 2018
- [7] Langley, C. J, Allen, G. R., Third-Party Logistics Study: Results and Findings of the 2002 Seventh Annual Study. Georgia Institute of Technology, USA, 2002
- [8] Михова, Л. Дисертационен труд на тема: Възможности за развитие на устойчиви логистични услуги – макро и микроперспектива. УНСС, Катедра Логистика, С., стр. 30, 2017
- [9] Петрова, Ел., Управлението в променящия се свят, ИК на НВУ „Васил Левски“, Велико Търново, стр. 177, 2012
- [10] Раковска, М., и кол. Логистичния сектор в България – състояние и насоки за развитие. Издателски комплекс – УНСС, С., стр. 13, 131-132, 134-135, 2017
- [11] Стефанов Ц., Специфичният микс на мрежовия маркетинг, Дни на науката 2009, Изд. Фабер, Велико Търново, стр. 90, 2010
- [12] Стефанов, Ц., Мрежовият маркетинг и неговите последователи, Сборник с доклади от Международна научна конференция, посветена на 20 години от създаването на катедра Маркетинг при Икономически университет – Варна „Маркетингът – опит и перспективи“, Изд. Наука и икономика, Варна, стр. 360, 2017
- [13] Стефанов, Ц., Фирмена конкурентоспособност чрез ефективно усвояване на средства от оперативните програми в област Велико Търново, Сборник с доклади от Юбилейна международна научна конференция „50 години ВТУ Св. св. Кирил и Методий“, Велико Търново, стр. 194, 2014
- [14] Стоянова, В., Социалната държава в реформиращата се икономика, Фабер, Велико Търново, стр. 70-71, 2005
- [15] Филева, П. Усъвършенстване обслужването на клиентите на логистичния сектор в България. Дисертационен труд за присъждане на ОНС Доктор. УНСС, С., стр.158-165, 163, 164-165, 2016
- [16] Цонкова, В. Корпоративен финансов анализ: Теория, методология, практика. Изд. Астарта, Пловдив, с. 102, 2014